

Bruksela, dnia 28 marca 2012 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 19/2012

Sprawozdanie z międzyparlamentarnego posiedzenia Komisji nt. przygotowań do konferencji „Rio+20”

Parlament Europejski, Bruksela
21 marca 2012

W dniu 21 marca 2012 r. w Parlamencie Europejskim w Brukseli odbyło się międzyparlamentarna posiedzenie komisji poświęcone tematyce przyszłej konferencji Narodów Zjednoczonych „Rio +20”. W spotkaniu stronę polską reprezentowali: Senator **Stanisław Gorczyca** - zastępca przewodniczącego Komisji Środowiska Senatu RP oraz posłowie **Ewa Wolak** - zastępca przewodniczącego Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz **Krzysztof Gadowski** - członek Komisji Spraw Unii Europejskiej Sejmu RP.

W konferencji udział wzięło 33 parlamentarzystów krajowych reprezentujących 20 izb parlamentarnych z 19 państw członkowskich. Spotkanie zostało zorganizowane przez Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) Parlamentu Europejskiego.

1. SESJA 1 - Ramy instytucjonalne zrównoważonego rozwoju

Międzyparlamentarne posiedzenie otworzył przewodniczący Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI) **Matthias Groote** (S&D, Niemcy), który powitał zgromadzonych uczestników i przekazał głos pani **Lone Lokindt**, przewodniczącej Komisji Ochrony Środowiska

duńskiego parlamentu. Pani Loklindt podkreśliła, że wynikiem konferencji Rio +20 powinna być „ukierunkowana deklaracja polityczna”, określająca wspólną wizję głębokich przemian w kierunku gospodarki ekologicznej, jak również konkretne cele do realizacji w ściśle określonych i uzgodnionych terminach. Istnieje pilna potrzeba określenia ram instytucjonalnych dla zrównoważonego rozwoju w celu przyspieszenia działań na skalę światową. Podkreśliła, że w jej opinii sukces Rio+20 nie zależy tak naprawdę od przyjęcia wiążących zobowiązań. Chodzi przede wszystkim o stworzenie ram i powiązanie kwestii eliminacji ubóstwa, wykorzystania zasobów naturalnych i degradacji środowiska.

W tym kontekście pani Loklindt przyjęła z zadowoleniem propozycje zawarte w projekcie dokumentu końcowego Rio +20, zatytułowanego „Przyszłość, jakiej chcemy”, takie jak włączenie zrównoważonego rozwoju do struktury Zgromadzenia Ogólnego ONZ, czy też przekształcenie Komisji ONZ ds. Zrównoważonego Rozwoju w Radę ds. Zrównoważonego Rozwoju. Pani Loklindt wezwała do uaktualnienia programu Ochrony Środowiska Organizacji Narodów Zjednoczonych. W jej opinii to oczywiste, że przyszłość musi się radykalnie różnić od obecnego stanu i że aktualne podejście biznesu do zielonej gospodarki nie jest odpowiednie. Potrzebne są ambitne cele, na przykład w zakresie stabilizacji globalnych stężeń CO₂ w atmosferze i ograniczenie liczby osób zagrożonych głodem i brakiem wody. W krajach o niskich dochodach i w grupie państw rozwijających się BRICS pojawiają się niepokoje, jak

poradzić sobie ze spełnieniem ambitnych celów globalnych. Pani Loklindt powiedziała, że często porozumienia o ochronie środowiska są niespójne i skomplikowane. Zaproponowała stworzenie specjalnej agencji ONZ ds. środowiska z siedzibą w Nairobi – miałyby ten sam mandat do działania, jak pozostałe agencje. Zaznaczyła, że powiedzenie „Myśl globalnie, działaj lokalnie” jest ciągle tak samo ważne. W jej opinii wszystkie polityki mają znaczenie i powinny pozostawać w spójności z celami ustalonymi na poziomie europejskim, które sprowadzają się do przyszłości w kontekście zrównoważonego rozwoju. Oprócz skutecznych przepisów konieczne jest zagwarantowanie dobrze funkcjonującego rynku i eliminacja ubóstwa. Pani Loklindt podkreśliła, że UE jest siłą napędową w ekologizacji gospodarki: PE, Rada i KE wzywają do ambitnych reform, a konferencja Rio +20 stanowi wyjątkową okazję dla całego świata do podjęcia konkretnych i ambitnych zobowiązań. Na koniec zaznaczyła, że parlamentarzyści powinni mieć możliwość uczestnictwa i wpływania na wynik konferencji.

Podczas debaty, 13 parlamentarzystów krajowych i 12 eurodeputowanych zabrało głos. W debacie wzięli również udział przewodniczący Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz przedstawiciele Komitetu Regionów UE.

- **Parlamentarzyści wzywają do stworzenia nowych ram instytucjonalnych dla zrównoważonego rozwoju**

Zdecydowana większość uczestników zgodziła się, że istnieje pilna potrzeba reformy ram instytucjonalnych dla zrównoważonego rozwoju. Propozycja wzmocnienia UNEP, tj. Programu Środowiskowego Organizacji Narodów Zjednoczonych, została wyraźnie poparta przez eurodeputowanego **Jo Leinena** (S & D, Niemcy), **Terese Snoy et d'Oppuersa** (Chambre / Kamer, Belgia), **Marieke van der Werf** (Holandia, Tweede Kamer), **Staffana Nilssona**, przewodniczącego Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) i **Michela Lebruna**, członka Komitetu Regionów UE. Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych, w skrócie **UNEP** (ang. *United Nations Environmental Programme*) jest agendą ONZ, powołaną rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 2997 z 16 grudnia 1972 r. w celu prowadzenia przez ONZ działań w zakresie ochrony środowiska i stałego monitorowania jego stanu na świecie. Siedziba UNEP mieści się w Nairobi, stolicy Kenii. Na czele sekretariatu programu stoi Niemiec Achim Steiner.

Gerben-Jan Gerbrandy (ALDE, Holandia), który będzie przewodniczył delegacji PE na szczyt Rio+20, podkreślił, że potrzebna jest obecnie nowa organizacja dla ochrony środowiska w stylu WTO, a także międzynarodowy trybunał karny dla

ochrony środowiska. Pan **Adamos Adamou** (Cypr, Izba Reprezentantów) powiedział, że należy unikać konfliktu kompetencyjnego między różnymi agencjami ONZ. Najbardziej konstruktywny sposób postępowania to współpraca w ramach systemów ONZ oraz ONZ z innymi podobnymi organizacjami, takimi jak EEA.

Leo Brincat (Malta, Kamra tad-Deputati) stwierdził, że infrastruktura instytucjonalna musiała zostać ulepszona, a **Miguel Fidalgo** (Hiszpania, Senado) poparł propozycje dotyczące stworzenia nowej architektury instytucjonalnej. **Richard Seeber** (EPP, Austria) zasugerował, że ONZ powinna wspierać współpracę w zakresie transgranicznych dorzeczy. Eurodeputowany **Gilles Pargneaux** (S & D, Francja) powiedział, że mamy "duży problem" z zarządzaniem i że organizacja dla środowiska w stylu WTO byłaby ciekawym pomysłem. Eurodeputowany **Vittorio Prodi** (S & D, Włochy) zgodził się, że konieczne jest nowe spojrzenie na struktury międzynarodowe.

Tõnis Lukas (Estonia, Riigikogu) powiedział, że musimy być bardzo rozsądni, jeśli chcemy stworzyć nowe instytucje, by uniknąć nadmiernej biurokracji i mnożenia nowych struktur. Według eurodeputowanego **Miroslava Ouzký** (ECR, Czechy) istnieje niebezpieczeństwo „zagubienia się” w dyskusjach instytucjonalnych.

- **Działania, a nie puste słowa: Rio potrzebuje konkretnych zobowiązań**

Vicente Aparici (Hiszpania, Senado) mówił, że Rio +20 to szansa na osiągnięcie prawdziwego zrównoważonego rozwoju. Wielu prelegentów podkreślało potrzebę uzgodnienia konkretnych celów i terminów na szczycie Rio +20. Mówili o tym m.in. **Leo Brincat** (Malta, Kamra tad-Deputati), **Helmut Heiderich** (Niemcy, Bundestag), eurodeputowany **Jo Leinen** (S & D, Niemcy), **Fernand Boden** (Luksemburg, Chambre des Députés), **Antonio Ramos Preto** (Portugalia, Assembleia da República), eurodeputowana **Judith A. Merkies** (S & D, Holandia) i eurodeputowany **Nikos Chrysogelos** (Zieloni / EFA, Grecja).

Miguel Fidalgo (Hiszpania, Senado) podkreślił, że obecny kryzys gospodarczy nie może być usprawiedliwieniem dla zaniedbań w dziedzinie ochrony środowiska. To ostrzeżenie zostało powtórzone przez eurodeputowanego **Andresa Perello Rodriguez** (S & D, Hiszpania). Eurodeputowana **Zofija Mazej Kukovič** (EPP, Słowenia) mówiła o znaczeniu zmiany sposobu myślenia i stylu życia, jeśli chcemy osiągnąć zrównoważony rozwój.

- **Mobilizowanie opinii publicznej, wywieranie nacisku na rządy**

Laurence Rossignol (Francja, Senat) podkreślił, że parlamenty narodowe odgrywają istotną rolę w mobilizowaniu opinii publicznej i że nie będzie możliwe osiągnięcie pomyślnego wyniku szczytu, jeżeli opinia publiczna nie będzie go popierała. **Joan Walley** (Wielka Brytania / Izba Gmin) podkreśliła istotną rolę parlamentarzystów w podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie zrównoważonego rozwoju. Eurodeputowany **Gerben-Jan Gerbrandy** (ALDE, Holandia) powiedział, że parlamentarzyści nie powinni bagatelizować swojej roli w wywieraniu nacisku na własne rządy, by były jak najbardziej ambitne podczas konferencji Rio +20. **Ewa Wolak** (Polska, Sejm), eurodeputowana Jolanta **Emilia Hibner** (EPP, Polska), **Staffan Nilsson** (przewodniczący EKES-u) i eurodeputowany **Gilles Pargneaux** MEP (S & D, Francja), podkreślali znaczenie zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w proces Rio +20.

Lone Loklindt (Dania/Folketinget) przyznała, że wiele z celów „Szczytu Ziemi” z 1992 w Rio de Janeiro, gdzie sformułowano tzw. Agendę 21, nie zostało osiągniętych. Obecnie podstawowym celem jest podniesienie świadomości społecznej na temat zrównoważonego rozwoju. Po poczynieniu wielu drobnych kroków na rzecz zrównoważonego rozwoju w ciągu ostatnich 20 lat, potrzebny jest teraz wielki skok.

Przewodniczący komisji ENVI **Matthias Groote** (S & D, Niemcy) podsumował dyskusję stwierdzeniem, że debata pokazała dużą zbieżność pomiędzy uczestnikami dyskusji i podkreślił znaczenie informowania społeczeństwa o konferencji Rio +20.

- **Wystąpienie wiceprzewodniczącej PE – Anni Podmiata, podczas lunchu**

W swoim przemówieniu podczas lunchu, wiceprzewodnicząca PE **Anni Podimata** (S & D, Grecja) podkreśliła, że członkowie parlamentów narodowych i Parlamentu Europejskiego odgrywają ważną rolę w przygotowaniach do szczytu Rio +20. Podkreśliła, że konieczne jest pełne wykorzystanie możliwości oferowanych przez Traktat z Lizbony i zacieśnienie współpracy między parlamentarzystami.

2. SESJA 2 - Zielona gospodarka w kontekście zrównoważonego rozwoju i eliminacji ubóstwa

Pierwszym prelegentem podczas tej sesji był komisarz ds. środowiska **Janez Potočnik**. Komisarz Potočnik podkreślił ważną rolę parlamentów w procesie przygotowywania zaleceń podczas konferencji Rio +20, ale również po konferencji, gdyż to parlamenty kontrolują rządy – które przyjmą na siebie zobowiązania w

czerwcu - i będą miały zasadnicze znaczenie w zapewnieniu, że o podjętych zobowiązaniach nikt nie zapomni aż do kolejnej konferencji Rio +40.

Janez Potočnik wyjaśnił, że koncepcja zielonej gospodarki nie jest nowa; dotychczas koncepcja ta była znana pod nazwą „efektywność wykorzystania zasobów”. W ostatnim czasie zielona gospodarka urosła do inicjatywy flagowej w ramach strategii Europa 2020. Nadrzędnym celem obecnej koncepcji jest rozdzielenie kwestii eksploatacji zasobów i ich skutków dla wzrostu gospodarczego, co wymaga zmian legislacyjnych w wielu obszarach polityki, zmiany w naszym zachowaniu, jako producentów i konsumentów i wywierania nacisku na sektor prywatny.

Janez Potočnik ponadto podkreślił, że przyjęta mapa drogowa działań Unii Europejskiej zmierzających do osiągnięcia wydajności zasobów jest podejściem europejskim, ale ten problem jest globalny. Trendy globalne sprawiają, że wzrost oparty na efektywności zasobów jest koniecznością - w rzeczywistości czymś nieuchronnym - zarówno dla krajów bogatych i biednych; dla krajów bogatych w zasoby i dla krajów w nie ubogich. Do roku 2050 naszą planetę będzie zamieszkiwać 9 mld ludzi. Do roku 2030 klasa średnia osiągnie 3 mld osób. To prowadzi do wzrostu zapotrzebowania na różne rodzaje produktów. Wzrost konsumpcji będzie 100 razy większy niż na początku ery przemysłowej w Europie. Za 10 lat Chiny osiągną taki poziom rozwoju, do którego Wielka Brytania dochodziła 100 lat. Konsumpcja klasy średniej stanowi ogromne wyzwanie dla nas wszystkich. Wszystkie kraje muszą się na to przygotować. Nie wszyscy partnerzy negocjacyjni mają tego świadomość. Wyjaśnienie tej logiki i wyjaśnienie, że za zieloną gospodarką nie stoją nieczne zamiary, ale to jest konieczność. Podkreślił, że w ciągu następnych kilku miesięcy naszym zadaniem będzie przezwyciężyć często pojawiające się przekonanie, że istnieje jakiś ukryty i samolubny motyw w całej koncepcji zielonej gospodarki oraz starać się udowodnić, że założeniem nie jest „zielony protekcjonizm”.

Komisarz zaznaczył, że dalej chcemy podkreślać, że zielona gospodarka nie jest konkurencją dla pozostałych filarów zrównoważonego rozwoju; zielona gospodarka sprzyjająca włączeniu społecznemu musi być jednym z głównych instrumentów faktycznego osiągnięcia zrównoważonego rozwoju nie tylko w Europie, ale także na całym świecie. Janez Potočnik wezwał parlamentarzystów, aby pomagali w szerzeniu tej wiedzy przy każdej możliwej okazji w najbliższych miesiącach.

Janez Potočnik opisał stan negocjacji nad tekstem porozumienia, które ma zostać przyjęte podczas konferencji Rio+20 oraz wpływ tych negocjacji na stanowisko Unii Europejskiej. Obecnie odbywa się nieformalne posiedzenia w Nowym Jorku, które

ma na celu przygotowanie konferencji. Wyjaśnił, że Rada Europejska przyjęła konkluzje, że powinniśmy działać na rzecz jasnych celów operacyjnych i podejmować konkretne działania na szczeblu krajowym i unijnym w uzgodnionych ramach czasowych. Dało to wyraźny mandat dla Rady Środowiska, która odbyła się tydzień później, gdzie Komisja została wezwana do przedstawienia propozycji w pięciu głównych obszarach ("filary życia"), tj.: zrównoważona energia, woda, degradacja gleby i ekosystemów, środowisko morskie oraz efektywność wykorzystania zasobów. Komisja obecnie wypracowuje cele operacyjne w ww. pięciu obszarach, które zabierze ze sobą do stołu negocjacyjnego. Wszystko to musi się odbywać w kontekście wkładu zielonej gospodarki w ograniczanie ubóstwa i niwelowanie różnic między bogatymi i biednymi. Janez Potočnik jednak zauważył, że nie wszyscy partnerzy podczas światowej konferencji zgadzają się z tym ambitnym stanowiskiem UE. Z tego względu konieczne jest dotarcie do krajów, które będą odgrywały ważną rolę podczas konferencji.

Ponadto, komisarz Potočnik omówił kolumbijską koncepcję celów zrównoważonego rozwoju, zauważając, że zaproponowane cele są zorientowane na wdrożenie i dotyczą wszystkich poziomów rozwoju, podczas gdy obecnie obowiązujące Milenijne Cele Rozwoju ograniczają się głównie do krajów rozwijających się. Po raz pierwszy zaproponowane przez rząd Kolumbii cele zrównoważonego rozwoju są przez wielu spodziewanymi konkretnymi rezultatami konferencji w Rio. Cele te pojawiają się na pierwszym planie w projekcie dokumentu nt. Rio+20 i w zaleceniach Wysokiego Panelu Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Są jednak tacy, którzy twierdzą, że cele zrównoważonego rozwoju powinny zostać podpisane dopiero w 2015 r., kiedy to przypada ostateczny termin realizacji Milenijnych Celów Rozwoju (MDGs), które nie poświęcały wiele uwagi środowisku i zrównoważonemu rozwojowi. Nowy zestaw celów zrównoważonego rozwoju może wypełnić luki MDGs i stać się potężnym globalnym projektem, który zajmie się powiązaniem między środowiskiem i każdym wymiarem rozwoju. Janez Potočnik podkreślił znaczenie udziału biznesu i społeczeństwa obywatelskiego zarówno w konferencji w Rio, jak i w realizacji jej założeń po jej zakończeniu. Przyznał, że zamierzeniem jest wypracowanie wytycznych dla biznesu. Jeśli chodzi o aktywną współpracę zewnętrzną, komisarz podkreślił, że UE będzie próbowała opierać się na postępach osiągniętych w Nagoi i Durbanie i nadal pokazywać, że UE jest aktywnym słuchaczem, skłonny do dostosowania się.

Na koniec stwierdził, że konferencja w Rio w 1992 była spotkaniem pełnym optymizmu. Teraz mamy rok 2012 i nie jesteśmy już tak optymistycznie nastawieni –

ciągłe czujemy konsekwencje kryzysu gospodarczego. Mimo to jednak zaznaczył, że istnieje potrzeba współdziałania, by poprawić jakość planety.

Podczas debaty po przemówieniu komisarza 11 parlamentarzystów krajowych oraz 6 eurodeputowanych zabrało głos.

- **Plan działań na rzecz zielonej gospodarki sprzyjającej włączeniu społecznemu**

Leo Brincat (Malta, Kamra tad-Deputati) podkreślił, że konieczne jest wdrożenie i realizacja konkretnych propozycji, a nie ciągłe oświadczenia woli. Konieczne są również konkretne wskaźniki referencyjne, które pozwolą na mierzenie poczynionych postępów. Ponadto, zielony wzrost powinien być dostosowany do różnych krajów. Wielu innych prelegentów, w tym eurodeputowane **Judith A. Merkies** (S & D, Holandia) i **Elena O. Antonescu** (EPP, Rumunia) dodatkowo podkreśliły potrzebę przedstawienia konkretnych celów oraz harmonogramu i strategii, w jaki sposób osiągnąć założone cele. Eurodeputowany **Richard Seiber** (EPP, Austria), odniósł się do wiarygodności, jako źródła niezafałszowanych sygnałów cenowych i nawoływał do konieczności wzięcia pod uwagę „ceny ekosystemów”. **Miguel Fidalgo** (Hiszpania, Senado) powiedział, że zrównoważony rozwój ma swoją cenę i że musimy płacić za utrzymanie naszych ekosystemów. Eurodeputowany **Bas Eickhout** (Zieloni / EFA, Holandia) domagał się wprowadzenia zmian w opodatkowaniu, a **Elena O. Antonescu** (EPP, Rumunia) podkreśliła potrzebę wyeliminowania dotacji szkodliwych dla środowiska. **Teresa Snoy et d'Oppuers** (Belgia, Chambre / Kamer) podkreśliła, że zielona gospodarka musi być rozumiana, jako cała gospodarka naszej planety.

Kilku mówców, w tym **Miguel Fidalgo** (Hiszpania, Senado), wspomniało, że kryzys gospodarczy powinien być postrzegany jako szansa, a nie ryzyko. Eurodeputowana **Rovana Plumb** (S & D, Rumunia) i senator **Miguel Fidalgo** (Hiszpania, Senado) zauważyli, że zielona gospodarka może być ważnym źródłem nowych zielonych miejsc pracy. **Adamos Adamou** (Cypr, Izba Reprezentantów) zwrócił uwagę na fakt, że kryzys gospodarczy może doprowadzić do zmniejszenia środków przeznaczonych na ochronę środowiska. Zauważył także, że ludzki wymiar musi znaleźć się w centrum strategii rozwoju. Ponadto, eurodeputowana **Rovana Plumb** (S & D, Rumunia) podkreśliła, że kwestie środowiska i wymiaru społecznego nie powinny ulegać rozmyciu z powodu kryzysu gospodarczego. Zarówno **Miguel Fidalgo** (Hiszpania, Senado), jak i eurodeputowana **Elena O. Antonescu** (EPP, Rumunia) podkreślali potrzebę wzięcia pod uwagę aspektów społecznych i niwelowania

nierówności społecznych. **Torben Hansen** (Dania, Folketing) wskazał, że w tym przypadku cena nierobienia niczego jest dużo wyższa niż cena podejmowania działań. **Tiberiu Günthner** (Rumunia, Camera Deputatilor) powiedział, że cele zrównoważonego rozwoju mogą się w pozytywny sposób przyczynić do postępu i rozwoju pod warunkiem, że towarzyszą im plany dotyczące zielonej gospodarki. Eurodeputowany **Gerben-Jan Gerbrandy** (ALDE, Holandia) podkreślił znaczenie informowania i pokazywania krajom rozwijającym się, że zielona gospodarka to dla nich dobre rozwiązanie i droga do postępu ku lepszej przyszłości.

- **Podnoszenie świadomości i zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego**

Eurodeputowana **Elena O. Antonescu** (EPP, Rumunia) i **Joan Walley** (Wielka Brytania / Izba Gmin) podkreśliły potrzebę koncentrowania się zarówno na sferze biznesu, jak i sektorze prywatnym. Zwróciły również uwagę na fakt, że aby odnieść sukces, konieczne jest połączenie przepisów prawnych z programami szkoleniowymi i kampaniami społecznymi. Potrzeba zwiększania świadomości i edukacji zostały również poparte przez posła **Tonisa Lukasa** (Estonia, Riigikogu) i eurodeputowaną **Judith A. Merkies** (S & D, Holandia).

Odnosząc się do kwestii rozwoju gospodarczego, eurodeputowany **Gerben-Jan Gerbrandy** (ALDE, Holandia) podał przykład prezentacji danych nt. emisji CO₂ w reklamach samochodów, mimo że dla wielu konsumentów niski poziom emisje CO₂ nie będzie czynnikiem decydującym o zakupie samochodu, gdyż dla nich ważniejsze jest, czy jest to samochód „wagi ciężkiej i czy ma dobre przyspieszenie”. Takie działania pokazują jednak znaczenie zrównoważonych procesów produkcyjnych dla konkurencyjności. **Vicente Aparici** (Hiszpania, Senado) zwrócił uwagę na duży potencjał nowoczesnych technologii w kontekście ich wpływu na poprawę wydajności energetycznej oraz znaczenie praktyk polegających na recyklingu i odzyskiwaniu.

Eurodeputowana **Judith A. Merkies** (S & D, Holandia) odniosła się do kwestii zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi, zwiększonego ponownego wykorzystywania, recyklingu i zastępowania surowców oraz oszczędzania zasobów i odpowiedniego oznakowania produktów. **Roger Negri** (Luksemburg, Chambre des Députés) zwrócił uwagę na potrzebę racjonalnego wykorzystania energii odnawialnej. **Thérèse Snoy et d'Oppuers** (Belgia Chambre / Kamer) sugerowała stopniowe wycofanie się z energetyki jądrowej i podnoszenie roli niewielkich gospodarstw rolnych.

- **Trwające negocjacje i rola parlamentów**

Tiberiu Günthner (Rumunia, Camera Deputatilor) mówił o sukcesie CSD-19 (Komisja Zrównoważonego Rozwoju, która została utworzona przez ONZ) i o ogromnych nadziejach związanych z konferencją Rio+20. Przyznał jednak, że projekt dokumentu końcowego nie w pełni odzwierciedla wyniki pracy Komisji Zrównoważonego Rozwoju CSD-19. **Janez Vasle** (Słowenia, Drzavni Zbor) odniósł się do panującego wśród uczestników negocjacji sceptycyzmu i podkreślił potrzebę wzmocnienia ram instytucjonalnych, o czym była mowa podczas pierwszej sesji tego spotkania.

Eurodeputowany **Gerben-Jan Gerbrandy** (ALDE, Holandia), **Joan Walley** (Wielka Brytania / Izba Gmin) i eurodeputowana **Judith A. Merkies** (S & D, Holandia) podkreślali rolę, jaką może odegrać program GLOBE w tym procesie, zwłaszcza jeśli chodzi o wywieranie presji na rządy i zasugerowali wszystkim parlamentarzystom zapisanie się do programu GLOBE: <http://globe.gov/>. Program GLOBE to światowy program (działający także w Polsce), popularyzujący badania o otoczeniu wśród uczniów szkół średnich i podstawowych. Program istnieje w około czterdziestu krajach. **GLOBE** oznacza *Global Learning and Observations to Benefit the Environment* czyli *Światowy program obserwacyjny i edukacyjny badania środowiska*.

W dniu 22 kwietnia 2012 roku upłynie 15 lat od podpisania przez Ministerstwo Edukacji Narodowej umowy o realizacji Programu GLOBE w Polsce. Głównymi sponsorami Programu są: Ministerstwo Edukacji i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a koordynatorem wybranym przez Ministerstwo Edukacji, Centrum Informacji o Środowisku UNEP/GRID-Warszawa. Strona programu w Polsce: <http://www.gridw.pl/globe/>

3. Uwagi końcowe

Komisarz **Janez Potočnik** potwierdził potrzebę wypracowania jasnych wskaźników i wartości docelowych dla zrównoważonych celów rozwoju oraz towarzyszącej im mapy drogowej z wyraźnymi celami i ramami czasowymi w celu zapewnienia ich wiarygodności. Ponadto powiedział, że firmy już stosują zielone podejście do gospodarki, ponieważ stało się to koniecznością ekonomiczną, nawet jeśli nie w pełni

uznają potrzebę ochrony środowiska. Jeśli firmy nie przyjmą tego podejścia, wówczas znikną z rynku, więc dlatego obecnie w większym stopniu ukierunkowują się na zasoby (niczego nie można produkować bez zasobów!). Komisarz odniósł się również do planu działania na rzecz zasobooszczędnej Europy, w którym określono, w jaki sposób możemy doprowadzić do wzrostu gospodarczego uwzględniającego efektywne wykorzystanie zasobów, co ma zasadnicze znaczenie dla naszego dobrobytu w przyszłości. W planie działania wskazano sektory gospodarki, które pochłaniają najwięcej zasobów, oraz zaproponowano narzędzia i wskaźniki mające pomóc w ukierunkowaniu działań podejmowanych w Europie oraz w skali międzynarodowej. Jest to program na rzecz konkurencyjności i wzrostu gospodarczego, którego podstawą jest oszczędniejsze wykorzystanie zasobów podczas produkcji i konsumpcji dóbr oraz tworzenie możliwości biznesowych i miejsc pracy za pomocą działań w zakresie, między innymi, recyklingu, lepszego projektowania produktów, stosowania substytutów i inżynierii ekologicznej. Komisarz ds. środowiska Janez Potočnik powiedział: „Jedynie rozwój ekologiczny zapewni Europie i światu zrównoważoną przyszłość. Branża przemysłowa i sektor ochrony środowiska muszą ze sobą ściśle współpracować, gdyż w perspektywie długoterminowej nasze interesy są zbieżne”. Wzrost popytu w skali światowej wzmacnia presję wywieraną na środowisko oraz zwiększa rywalizację o zasoby. Kluczowe zasoby naturalne, takie jak surowce, metale, energia, bioróżnorodność i woda, są wykorzystywane w celu pobudzania wzrostu gospodarczego w sposób sugerujący ich niewyczerpywalność. Sytuacja taka jest nie do utrzymania w dłuższej perspektywie. W obecnym planie działania określa się środki umożliwiające utrzymanie wzrostu w zrównoważony sposób. Proponowane środki mają służyć przekształceniu produkcji i konsumpcji dzięki zachętom dla inwestorów do promowania ekologicznych innowacji, zwiększeniu roli ekoprojektów i ekoetykiet oraz ekologizacji zakupów przez organy publiczne. Zachęca się władze rządowe do przesunięcia ciężaru opodatkowania z pracy ludzkiej na zanieczyszczenia środowiska i użytkowanie zasobów naturalnych oraz do przedstawienia nowych zachęt skłaniających konsumentów do wyboru zasobooszczędnych produktów. W planie działania zaleca się również dostosowanie cen w celu odzwierciedlenia rzeczywistych kosztów wykorzystania zasobów, w szczególności dla środowiska naturalnego i zdrowia. Plan działania ma na celu rozwiązanie problemu nieefektywnego wykorzystania zasobów w przypadku sektorów w największym stopniu odpowiedzialnych za skutki dla środowiska, tzn. branży spożywczej, branży budowlanej i branży transportowej, które łącznie odpowiadają za 70-80 proc. całego wpływu na środowisko. Podkreśla się również znaczenie bardziej oszczędnego gospodarowania zasobami naturalnymi, które stanowią podstawę naszej gospodarki. Presja wywierana na zasoby (takie jak bioróżnorodność, gleba i klimat) jest coraz

większa, a niepowodzenie w realizacji wyznaczonych celów może oznaczać w dłuższej perspektywie katastrofę. W planie działania zaleca się przyjęcie zintegrowanego podejścia obejmującego szereg obszarów polityki na poziomie Europy i państw członkowskich oraz koncentrację na zasobach poddanych największej presji. Wykorzystywane instrumenty obejmować będą środki ustawodawcze, narzędzia rynkowe, reorientację instrumentów finansowych oraz promocję zrównoważonej produkcji i konsumpcji. Do roku 2013 opracowane zostaną jasne wartości docelowe oraz wskaźniki zapewniające wszystkim stronom przewidywalność i przejrzystość dzięki demokratycznemu procesowi uwzględniającemu udział decydentów, ekspertów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i konsumentów. Inicjatywa przewodnia wynikająca ze strategii „Europa 2020”, dotycząca efektywnego wykorzystania zasobów, obejmowała postulat opracowania planu działania określającego średnio- i długofalowe cele w zakresie efektywnego wykorzystania zasobów oraz środki ich realizacji.

Na koniec komisarz podkreślił potrzebę edukacji i podnoszenia świadomości, aby pozyskać pełne zaangażowanie sektora prywatnego, a tym samym potrzebę zagwarantowania instrumentów rynkowych i warunków, które zachęcą biznes do inwestowania. Ponadto, komisarz powiedział, że warto inwestować w GLOBE.

Przewodniczący Komisji ENVI Parlamentu Europejskiego, **Matthias Groote** (S & D, Niemcy) podsumował konferencję stwierdzeniem, że po wysłuchaniu wszystkich debat wydaje się, że konferencja Rio +20 może okazać się sukcesem. Zauważył, że prawdziwa i całościowa transformacja gospodarki będzie bardzo kosztowna, jednak podkreślił, że nie podejmując koniecznych działań i nie przyczyniając się do sukcesu konferencji Rio +20 sprawiamy, że koszty, które będziemy musieli ponieść, na pewno będą wyższe. Zaznaczył, że istnieje potrzeba przeprowadzenia uczciwej debaty na temat internalizacji kosztów. Ponadto eurodeputowany Groote podkreślił, że musimy mieć jasne i wymierne cele dotyczące energii odnawialnej, wydajności zasobów i efektywności energetycznej i że zadaniem parlamentarzystów właśnie jest przekształcenie przyjętych, wiążących celów w obowiązujące prawodawstwo. Ponadto zauważył, że istnieje duże zrozumienie dla polityki ochrony środowiska w parlamentach europejskim i narodowych. Przyznał jednak, że nadal istnieje potrzeba przekonywania parlamentarzystów do włączenia zielonej gospodarki do innych polityk oraz wyjaśniania, że zielona gospodarka jest dobrym rozwiązaniem i skutecznym sposobem wyjścia z kryzysu.

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska

Dokumenty:

- *The Future We Want* - Zero draft of the outcome document:
http://www.uncsd2012.org/rio20/content/documents/370The%20Future%20We%20Want%2010Jan%20clean%20_no%20brackets.pdf
- *Konkluzje Rady - Rio+20: ku zrównoważonemu rozwojowi drogą ekologiczniejszej gospodarki i większego ład u środowiskowego:*
<http://register.consilium.europa.eu/pdf/pl/11/st15/st15388.pl11.pdf>
- *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Rio+20: w kierunku gospodarki ekologicznej i lepszego zarządzania*
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0363:FIN:PL:PDF>
- *Institutional framework for sustainable development in the context of the forthcoming Rio+20 Summit:*
http://www.europarl.europa.eu/webnp/webdav/site/myjahiasite/users/malfons/public/p475096_study_rio%2020_en.pdf